

LIST ŘÍMANŮM – BOŽÍ PLÁN (Ř 11:1-36)

OPAKOVÁNÍ A NAVÁZÁNÍ

V listu Římanům, vidíme, jak se věci spásy postupně ukazují ze stále vyšší a vyšší perspektivy.

- Evangelium v listu Římanům v té nejvyšší perspektivě vrcholí zjevením velikých Božích plánů týkajících se **spásy izraelského národa**, i to, jak do toho plánu zapadá **spasení pohanů**.
- To je základní téma posledních třech kapitol (9.-11.) – přesto, že z těchto kapitol vysvítá i mnoho jiných důležitých pravd.

V 9. a 10. kapitole jsme už viděli to, že současná **nevíra Izraele a spasení mnohých pohanů**, je přesně to, co **předpovídali proroci**. A že spása jen některých Židů a spása některých pohanů **odpovídá konceptu spravedlnosti z víry** (ne na základě skutků nebo původu).

Ale selháním Izraele, jakožto národa, to nekončí – starozákonní proctví ukazují, že Bůh nakonec znovu nazve Izraelský národ svým milovaným lidem.

- Ale než se tak stane, bude **předcházet období odvrácení se Izraele od Boha** – což i vidíme, od Krista až do současnosti.
- Ale protože úpadek Židů současně neznamenal přestávku v Božím slitovávání se nad lidmi, přemíra jeho slitování se na čas obrátila k **pohanům**.
- ☺ S Boží milostí je to podobné, jako když zastavíte proud řeky – voda si najde jinou cestu.
- Do té doby, než se Bůh znovu obrátí k Izraeli, je Izraeli ponecháno **símě, ostatek Izraele** vyvolený z milosti.

List Římanům učí, že Izrael selhal proto, že **nevycházel z víry**, ale jakoby ze skutků Zákona – **narazil na kámen úrazu**.

- Je o nich napsáno: „*usilují postavit svou vlastní spravedlnost*“ a „*nepodřídili se spravedlnosti Boží*“.

Apoštol Pavel na základě 30. kapitoly Deuteronomia, která je příslovečným *koncem zákona*, zvěstuje židům spravedlnost založenou na víře:

- Mojžíš tam mluví o zvláštním přikázání, které přinese Izraeli konečnou záchranu a říká o něm: „*To slovo je velmi blízko tebe – nalézá se v ústech a v srdci.*“
- V listu Římanům Duch svatý skrze apoštola Pavla zjevuje, že tím Slovem, které je blízko tebe, ve tvých ústech a ve tvém srdci, je **Ježíš Kristus**.
- A analogicky, podle původního textu v Deuteronomiu, říká o tom spasitelném slově, že není třeba se za ním vypravit do nebe (neboť již k nám sestoupil) a není třeba ho hledat v hlubinách podsvětí (neboť již vstal z mrtvých) – ale je úplně blízko nás – je to slovo evangelia, které je v ústech a v srdci věřícího člověka.

Tím jediným spásným příkazem, který již předpověděl Mojžíš, je: „*Vyznej svými ústy Pána Ježíše a věř ve svém srdci, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých a budeš spasen.*“ (Ř 10:9).

- Naše **vyznání** je důležitý signál našeho spasení – jimž se pro nás otevírá Boží království.
- **Víra** v srdci, která podle Ř 4:17 věří, že „*Bůh oživuje mrtvé a povolává to, co není, aby to bylo.*“, je právě ta Abrahamova víra, která se započítává jako spravedlnost.
- Zdá se, že není nic jednoduššího, jako být spasen skrze víru.

Poté Pavel konstatuje, na základě Písma, že toto evangelium je Izraeli dostupné.

- Na otázku „*Což neslyšeli?*“ zní jasná, a Písmem potvrzená, odpověď „**Ovšemže slyšeli!**“.
- Protože jeho zvěstovatelé již vyšli do světa a „*jejich hlas pronikl do celé země, jejich výroky do nejzazších končin obydleného světa*“ (Ř 10:18).

Problém Židů tedy není, že neslyšeli – na to se nikdo nemůže vymlouvat – problém je, že **neuvěřili**.

- To odpovídá proctví Izajáše: „*Pane, kdo uvěřil naší zvěsti?*“

V posledních verších 10. kapitoly pak začíná být odhalováno **tajemství**, které je skutečnou odpovědí na otázku spásy Izraele:

- Klíčem k pochopení je to, že milost namířená k pohanům má podle proctví **vzbudit žárlivost Izraele**.

- ▶ **Neposlušnost Židů** je součástí Božího plánu a → **slouží k záchraně pohanů**.
- ▶ **A záchrana pohanů** je zase součástí Božího plánu a → **slouží k záchraně Židů** (tím, že budí jejich žárlivost).

A právě toto tajemství rozvíjí 11. kapitola.

VÝKLAD - Ř 11:1-36

Když se podíváme do historie, uvidíme, že 11. kapitola listu Římanům, která jasně zjevuje pravdu o Božích plánech s Izraelem, je velmi důležitá, závažná a stále aktuální.

- Stalo se totiž, že mnohé církve v historii přijaly tzv. **teologii náhrady** (substituční teologii): že církev v Božích plánech plně nahradila Izrael.
- Většina církve z pohanů tím byla oloupena o židovské kořeny a upřela Izraeli místo v Božím záměru pro poslední čas.
- V 11. kapitole také uvidíme, že nás Písmo před tímto nebezpečným učením varuje.

Teologie náhrady se objevila už počátkem 2. století a měla dost velký vliv na budoucí antisemitismus (vedla až hrůzám křížových výprav, pogromům na Židy, atd.).

- Na vznik tohoto učení (že církev v Božích plánech nahradila Izrael) měly zřejmě vliv bouřlivé události zničení Jeruzaléma a chrámu v roce 70. a další zkáza v roce 135 po povstáních Bar Kochby a následné rozptýlení Židů do všech národů ... Ale hlavně neznalost Bible.
- Jak šla staletí, začali někteří lidé v církvi nahlížet na Izrael jako na nějaký pozůstatek, který se přežil.
- Tím vznikaly zdánlivé teologické problémy: Co s nenaplněnými zaslíbeními a prorocstvími Starého Zákona, které se týkaly Židů? – Mnozí je začali vztahovat na církev.
- To mělo vliv na další chybné věci v historii církve – např. spojení církve s politickou mocí, snahu budovat Boží království na zemi, atd.
- Přesto, že dnes je už teologie náhrady odmítána většinou církví, zůstávají po ní stopy v podobě některých souvisejících nauk a myšlenek.
- ☺ V dnešních dnech z nich vychází např. teologie „Království nyní“ (Kingdom Now) – což je falešná eschatologická naděje, že církev ovládne svět.
- ☺ Teologie náhrady je také nezbytnou součástí učení některých známých sekt – např. adventistů a svědků Jehovových.

Písmo však učí, že Izraelský národ má stále klíčový význam v Božích plánech.

- Jak už jsme na konci 10. kapitoly začali vidět, i spása nás, pohanů, se odvíjí od Božího jednání s Izraelem (má vzbudit žárlivost Židů).
- Boží jednání s Izraelem vidíme i na vlastní oči: Izrael byl zvláštním způsobem zachovávan celých 2000 let – přes všechny snahy jej vyhladit ... zachoval si svou identitu ... jsou na něm neustále patrná veliká požehnání.
- Ohromnou událostí našich dnů je shromáždění rozehnaného Izraelského národa zpět do země.
- To je současně i největší prorocké znamení blížícího se příchodu Pána Ježíše Krista.
 - Tehdy Izrael pozná svého Mesiáše a obrátí se celým srdcem k Bohu.

(ČSP) **Matouš 23:38–39**

38 Hle, váš dům se vám zanechává [pustý]. **39** Neboť pravím vám, od nynějška mne již nevidíte, dokud neřeknete: „Požehnaný, který přichází ve jménu Pána!“

Musíme si dát pozor, abychom nepominuli Boží plán s Izraelem a nezačali si myslet, že Bůh Izrael zavrhl.

Ř 11:1A

Znovu klasická odpověď: „Naprosto ne!“ – Pavlíkův překlad: „Pryč s takovou myšlenkou!“

A následují důkazy:

Ř 11:1B-5

1) Sám Pavel je důkazem – vždyť i on je Izraelec, tělesný potomek Abrahamův.

2) Bůh přece nemůže zavrhnout svůj lid, který **předem poznal**.

- Když jsme v 8. kapitole (Ř 8:29) narazili na slova: „*předem poznal*“, ukázali jsme si, že s ohledem na hebrejské chápání poznání člověka Bohem, tato slova znamenají **Boží vyvolení**.
- Nedávalo by smysl, kdyby vševědoucí a všemocný svrchovaný Bůh předem někoho vyvolil a pak ho zavrhl.

3) Příklad z doby Elijáše, která byla velmi podobná té dnešní, protože se v ní celý Izrael odvrátil od Boha, ukazuje, že i tehdy si Bůh zachoval svůj lid – a to v podobě ostatku v počtu 7000 lidí.

- Tím, že Bůh zachovává **ostatek Izraele (símě Izraele)** → zachovává **celý národ**. – A to v každém čase.

Navíc tento plán, v němž je zachováván **národ ne jako celek, ale v podobě ostatku**, potvrzuje koncept **vyvolení z milosti** – ti, kteří jsou spaseni, jsou spaseni z víry a nikoli na základě vyvolení.

Ř 11:6

Ostatek Izraele je zachován v souladu s principem Božího ospravedlnění z víry – nikoli ze skutků Zákona.

Ř 11:7-10

Ospravedlnění, o které Izrael usiloval svými skutky, nedosáhl.

- ▶ Dosáhli toho jen **vyvolení z Izraele**, a to pouze z **milosti**.
- ▶ Ostatní byli **zatvrzeni** – což je zde znovu doloženo starozákonními citáty.

Znovu zde vidíme **vyvolení** i **zatvrzení** – o kterém byla řeč už v 9. kapitole:

(ČSP) **Římanům 9:18**

18 A tak se slitovává nad kým chce, a koho chce, toho zatvrzuje.

Důležité ovšem je to, že i toto dočasné zatvrzení Izraele, hraje pozitivní roli v již naznačených Božích plánech:

Ř 11:11A

Zde Pavel formuluje zásadní otázku o Izraeli: „*Což klopýtli proto, aby padli?*“

- ČEP: „*Klopýtli tak, aby nadobro padli?*“ nebo B21: „*Klopýtli snad Židé tak, aby nevstali?*“
- Odpověď zní rezolutně: „*Naprosto ne!*“ – Pavlíkův překlad: „*Pryč s takovou myšlenkou!*“

Pavel ví, že klopýtnutí Izraele, jakožto národa, má v Božím plánu své místo.

- Většinou, když člověk klopýtne, padne. Ale toto zvláštní, předpovězené a Bohem řízené, klopýtnutí neznamena pro Izrael fatální konec.
- Kdybychom Pavlovu otázku z 11. verše obrátili, řekli bychom: „*Neklopýtli proto, aby padli.*“ nebo dokonce: „*Klopýtli proto, aby nakonec vstali.*“

Ř 11:11B

Ve skutečnosti je cílem jejich záchrana – skrze obrácení pohanů, které má za cíl vzbudit Jejich žárlivost.

- Jak jsme to už viděli na konci 10. kapitoly:
 - ▶ **Neposlušnost Židů** → **slouží k záchraně pohanů**. (Bůh se obrací k pohanům, aby vzbudil žárlivost Židů.)
 - ▶ **Záchrana pohanů** tak zpětně → **slouží k záchraně Židů**.
 - **Žárlivost Židů** je v tom klíčový faktor.

V Božím plánu nacházíme tedy tento řetězec na sebe navazujících věcí:

PÁD ŽIDŮ → SPÁSA POHANŮ → ŽÁRLIVOST ŽIDŮ → SPÁSA ŽIDŮ

- Vidíme (↑), že v tom všem, včetně spásy pohanů, stále **hraje hlavní roli Izrael**.
- Pád Židů vlastně připravil cestu k jejich záchraně – „*Klopýtli proto, aby nakonec vstali.*“
- Boží plán s pohanskými národy je napojen na Boží plán s Izraelem – je propleten s Božím plánem spásy Židů.

Všechno to úzce souvisí se zaslíbením daným už dávno Abrahamovi:

(ČSP) **Genesis 12:3**

3 Požehnám těm, kdo žehnají tobě, a na toho, kdo tě proklíná, uvedu prokletí. V tobě budou požehnány všechny čeledi země.

- Spása všech čeledí země se odehrává ve vztahu k Izraeli.

Z 11. verše jasně vyplývá, že to klopýtnutí, ta porážka, to „zavržení“ Izraele, jakožto národa, musí být pouze dočasné – „*Neklopýtli, aby nadobro padli.*“

Ř 11:12

Jejich **provinění** je, že odmítli a vydali k ukřižování Krista → to přineslo „*bohatství pro celý svět.*“

(ČSP) **Jan 3:16**

16 „Neboť tak Bůh miluje svět, že dal [svého] jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“

Jejich **porážka**, jejich dočasné „zavržení“ → přineslo spásu pohanům.

?

Co pak bude znamenat jejich **plnost**? Co bude znamenat jejich konečné přijetí Bohem?

- Pavel konstatuje, že když jejich pád přinesl tak velká dobra pro svět, musí jejich přijetí znamenat ještě něco neskutečně většího a lepšího – ale k tomu se dostaneme.

Ř 11:13-14

Pavel vidí slávu své služby pohanům právě na pozadí Božích plánů s Izraelem – touží vzbudit **žárlivost Židů** – a tím některé zachránit.

Ř 11:15

Zde Pavel opakuje, co již řekl ve 12. verši a prozrazuje nám, jaké dobro přichází s konečným přijetím Židů:

- ▶ Tak jako po jejich dočasném „zavržení“ **následovalo** období, v němž mnozí pohané prožívali **smíření s Bohem**.
- ▶ Tak po jejich **přijetí** na konci tohoto věku, **bude následovat život po zmrtvýchvstání**.
- Což znamená, že okamžik jejich přijetí musí být spojen s Kristovým druhým příchodem.
- A pak bude zřejmě následovat tisícileté království, kdy se na Izraelském národě naplní mnohá zaslíbení (ale to už jsou eschatologické otázky, do kterých se nebudeme pouštět).

Ř 11:16

Zde je další argument, který potvrzuje výsadní postavení Izraele před Bohem.

Je vyjádřen ve dvou obrazech:

- **Prvotina** vždy představuje celek, z něhož je vzata.
 - Když se Bohu přinášela jako obětní dar **prvotina** z úrody, nebo z nového těsta, znamenalo to pak, že tímto způsobem je (v podobě prvotin) přinesena před Boha a posvěcena celá následující úroda, veškeré další těsto.
- **Kořen** představuje celý strom, který z něj vyrůstá.

- Pokud je **kořen** svatý, automaticky to znamená, že je svaté (oddělené pro Boha) všechno, co z něj roste – i ty nejposlednější větve.
- V přeneseném slova smyslu tím Pavel říká, že Izraelci se počítají za vyvolený národ kvůli svým **otcům: Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi**.
- Stejně to říká později 28. verš: „Podle vyvolení zůstávají milovanými kvůli svým otcům.“

V následujícím úseku Pavel dále rozvíjí obraz Izraele, jako stromu – olivovníku do něhož jsou pohané naroubováni:

Ř 11:17-24

To hlavní, co je zde řečeno, je to, že věřící z pohanů se nesmí povyšovat nad Židy, zavrhnout je a myslet si, že je Bůh vylomil, aby mohl naroubovat nás, jako něco lepšího – čehož se v podstatě dopustila teologie náhrady.

- ▶ Žádná pýcha, žádná arogance – natož antisemitismus.
- ▶ Ale bázeň a vděčnost.
- „Nepovyšuj se, ale boj se!“ (Ř 11:20)

To, že pohané mají v této době zvláštní Boží přízeň, neznamená, že by měli před Židy něco navíc, že by měli nějaké zásluhy, nějakou přednost – naopak, přednost mají Židé.

- Neměli bychom si myslet, že Židé jsou zapojeni do Božího plánu, který měl Bůh původně s námi – to spíše my jsme zapojeni do Božího plánu, který má Bůh s nimi.

Celý obraz je v souladu s principem **ospravedlnění z víry** na základě Boží milosti.

- ▶ Důvodem vylomení jednotlivých Izraelců je pouze jejich **nevíra**.
- ▶ Důvodem našeho naroubování je pouze **víra**.

Na okraj:

- V 9. kapitole jsme mluvili o Božím svrchovaném vyvolení – tady vidíme důraz na tu druhou stranu této dialektické dvojice: **lidskou zodpovědnost** (pokud bychom nezůstali ve víře, byli bychom vyřati – pokud Izraelci nezůstanou v nevěře, budou naroubováni zpět).

Nad 23. veršem se ještě zastavme: „Bůh má moc je znovu naroubovat.“

- Bůh skutečně tuto moc jednou uplatní a Izraelci budou ve velikém množství naroubováni zpět.

(ČSP) **Zacharjáš 12:10**

10 Vyleji na dům Davidův a na obyvatele Jeruzaléma ducha milosti a úpěnlivých proseb. Pohledí na mě, toho, kterého probodli, a budou ho oplakávat jako se kvílí nad jedináčkem, budou nad ním hořce naříkat, jako se naříká nad prvorozeným.

- A o pár veršů dál:

(ČSP) **Zacharjáš 13:1**

1 V onen den bude pro dům Davidův a pro obyvatele Jeruzaléma otevřen pramen k očištění od hříchu a nečistoty.

- To je příklad prorocství, která vidíme na mnoha místech Písma.

Ř 11:25-29

Duch svatý nám skrze apoštola Pavla tyto věci zjevuje jako **tajemství**, na které bychom sami nikdy nepřišli – nepochází totiž z lidské moudrosti – z té naopak pochází teologie náhrady.

- Toto Boží zjevení nás má vést k pokoře před Bohem – „*abychom nebyli moudří sami u sebe*“ (25. verš).

„Část Izraele se zatvrdila, dokud nevejde plnost pohanů.“ (25. verš)

- Z Izraele je od Krista až dodnes zachraňován jen ostatek – část se zatvrdila.
- To bude trvat, dokud do Božího království nevejdou všichni pohané, kteří k tomu byli předem vyvoleni Bohem.

Současně s tím se přibližuje okamžik, kdy „**bude spasen celý Izrael.**“ (26. verš).

- Což je znovu potvrzeno starozákonním proroktívím: „*Ze Siónu přijde Vysvoboditel, odvrátí od Jákoba bezbožnosti.*“

Čteme tady znovu a znovu totéž:

- ▶ Podle evangelia zjeveného skrze apoštoly se Izrael sice stal Bohu **nepřítelem** – kvůli nám, pohanům.
- ▶ Ale „**podle vyvolení zůstávají milovanými, kvůli svým otcům**“.
 - Bůh nepřestal svůj Izrael milovat – i spása pohanů v sobě zahrnuje aspekt Boží lásky k Izraeli (má to přece vzbudit jejich žárlivost).

Na závěr máme uvidět, že celý tento veliký Boží plán ze zrodil z Boží lásky a slitování.

Ř 11:30-32

„*Bůh všechny (pohany, ale i Židy) uzavřel pod neposlušnost, aby se nade všemi **slitoval.***“

Boží způsob spásy člověka je totiž **slitování** nad neposlušným hříšníkem.

- Na Boží straně je **slitování** a na lidské je **neposlušnost**.
- ▶ To na jednu stranu ukazuje na obrovskou Boží lásku.
- ▶ A na druhou stranu to potvrzuje, že jedinou cestou do nebe je jen Boží milost a ospravedlnění skrze víru.

Celé evangelium, jak nám ho Pavel předložil – od 1. až do 11. kapitoly – končí chvalozpěvem o Boží velikosti, svrchovanosti, moudrosti a moci.

- A vyjadřuje přesně pocity, které má na tomto místě věřící a zbožný čtenář listu Římanům:

Ř 11:33-36

Ano Bůh je Bohem a zdrojem všeho.

- To On nám dal nahlédnout pod pokličku svých tajemství a my jsme mohli z části zahlédnout hlubinu bohatství a moudrosti a poznání Božího.
- Na okamžik jsme zahlédli Jeho nevyzpytatelné soudy a nevystižitelné cesty.
- A nezbývá, než žasnout a na věky chválit Toho, z Něhož, skrze Něhož a pro Něhož jsou všechny věci.
- Amen.

Tím evangelium končí ...následuje praktická část, jak evangelium uchopit ... jak podle něj žít ... jak mu dělat čest svými životy.

- Takto často Pavel ve svých listech postupuje – nejprve nám vylíčí ohromné pravdy evangelia a pak nám položí na srdce, „*abychom tomu povolání, které se nám dostalo, dělali čest svými životy ...*“ (Ef 4:1-2)

[DÁ-LI PÁN, BUDEME POKRAČOVAT NA PODZIM ...](#)